

Аналіз тенденцій розвитку світової туристичної галузі

В статті наведено результати дослідження стану та тенденцій розвитку світової туристичної галузі за період 2001-2011 рр. Тенденції розвитку галузі досліджено за основними показниками, що найбільш суттєво відображають значущість туризму в світі та його впливовість на економіки країн світу та України. Визначено країни-лідери у сфері подорожей та туризму та проаналізовано рейтинги України та її конкурентів. Розглянуто прогнози розвитку туристичної галузі в Україні, Європі та світі.

The paper presents the results of research and development trends of the global tourism industry for the period 2001-2011 rr. Tendentsiyi of the research on the basic parameters that most significantly reflect the importance of tourism in the world and its influence on the world economy and Ukrayinu. Vyznachenno leading countries in in travel and tourism and analyzed ratings of Ukraine and its competitors. We consider forecasts of tourism industry in Ukraine, Europe and the world.

Ключові слова: туризм, економіка, рейтинг, конкуренти, прогноз.

Вступ. Однією з найвпливовіших галузей світової економіки з майже шести трильйонним загальним обсягом у світовому ВВП та кількістю зайнятих по всьому світу більш ніж 250 млн. осіб, є туризм. Згідно даних статистики, внутрішні витрати на подорожі та туризм у світі перевищують 2,6 трлн дол., а урядові витрати на індивідуальні подорожі і туризм сягають 56 млрд. дол. Суттєвими у світі також є витрати, які пов'язані з діловими подорожами та туризмом, обсяг яких досяг 898 млрд. дол. Загальний обсяг капітальних інвестицій у світову туристичну сферу дорівнює 652 млрд. дол. Вважаючи такий вклад галузі в розвиток світової економіки, надзвичайно актуальними є дослідження, спрямовані на аналіз динаміки, тенденцій та особливостей її розвитку.

Постановка завдання. Сучасні тенденції розвитку світової туристичної індустрії доцільно аналізувати на базі матеріалів Всесвітньої ради з подорожей та туризму (TheWorldTravel&TourismCouncil(WTTC) [1]. За даними WTTC

серед основних показників розвитку світового туризму зазначені такі:прямий внесок сфери подорожей і туризму в ВВП; загальний внесок сфери подорожей і туризму в ВВП;прямий внесок сфери подорожей і туризму в зайнятість;загальний внесок сфери подорожей і туризму в зайнятість;обсяг експорту (підсумкова вартість вивезених товарів), що здійснюється приїжджими;внутрішні витрати на подорожі та туризм;урядові витрати на індивідуальні подорожі і туризм;внутрішнє споживання послуг сфери подорожей і туризму; витрати на подорожі та туризм у вільний час (з метою відпочинку);витрати на ділові подорожі та туризм;капітальні вкладення (інвестиції).

Розглянемо тенденції розвитку галузі за основними з них, що найбільш суттєво відображають значущість туризму в світі та його впливовість на економіки країн світу.

Результати. Серед таких показників зазначимо загальний внесок сфери подорожей і туризму в ВВП; загальний внесок сфери подорожей і туризму в зайнятість; обсяг експорту (підсумкова вартість вивезених товарів), що здійснюється приїжджими; внутрішні витрати на подорожі та туризм; капітальні вкладення (інвестиції).

На рис. 1 наведено загальний внесок сфери подорожей і туризму в ВВП серед лідируючих за цим показником країн світу та України.

З даних рис. 1 випливає, що беззаперечним лідером за загальним внеском сфери подорожей і туризму в ВВП є США, обсяг якого щорічно збільшувався упродовж 2001 – 2008 рр. і досяг у 2011 р. більш ніж 1349,6 млрд. дол. Далі упродовж останніх 5-ти років слідує Китай з відставанням більш ніж у 2 рази. На третьому місці - Японія. За 4-те та 5-те місця конкурують Франція та Іспанія з обсягами у сфері подорожей та туризму на рівні 227,9 та 191,7 млрд. дол. відповідно. Україна серед країн-лідерів виглядає очевидним аутсайдером, обсяги туристичної сфери якої менші, наприклад, за іспанські, майже у 19 разів.

На рис. 2 наведено загальний внесок сфери подорожей і туризму в зайнятість серед провідних країн світу та України.

З рис. 2 видно, що за показником загального внеску сфери подорожей і туризму в зайнятість, навпаки, США поступалися Китаю у 2011 р. майже в 5 разів. Так, кількість зайнятого населення у туристичній галузі Китаю становить 64,7 млн. осіб проти 14,8 млн. у США. В Японії налічується 4,5 млн. працівників туристичної галузі (3-тє місце), що становить майже таку ж

чисельність як у Франції та Іспанії разом узятих (4-е та 5-е місця відповідно). Україна значно поступається першим трьом країнам та несуттєво відстає від Франції та Іспанії і налічує 1,45 млн. населення, зайнятого туристичною діяльністю.

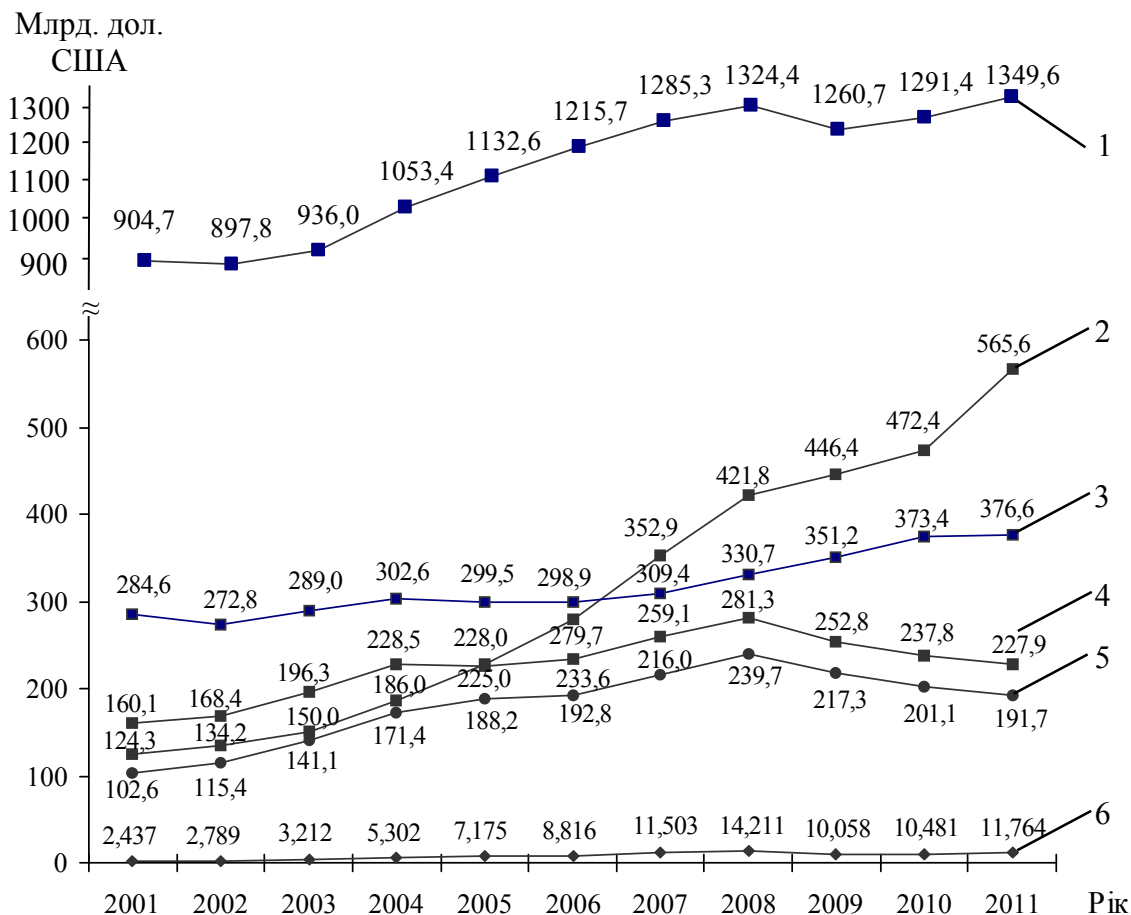

Рис. 1. Загальний внесок сфери подорожей і туризму в ВВП серед провідних країн світу та України в 2001 – 2011 рр.: 1 – США; 2 – Китай; 3 – Японія; 4 – Франція; 5 – Іспанія; 6 – Україна

Проілюструємо наведений вище аналіз більш наглядно через показники питомої ваги (табл. 1).

Таблиця 1

Загальний внесок сфери подорожей і туризму в ВВП та зайнятість серед провідних країн світу та України в 2006 – 2011 рр. через показники питомої ваги

Країна	Рік									
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Загальний внесок сфери подорожей і туризму в ВВП, %										
США	8,4	8,4	8,8	8,9	9,0	9,1	9,2	8,9	8,8	8,7

Китай	9,2	9,1	9,6	10,1	10,3	10,0	9,3	8,9	8,3	8,5
Японія	6,9	6,8	6,5	6,5	6,8	7,0	6,7	6,9	6,8	6,8
Франція	11,5	10,8	11	10,4	10,2	9,9	9,8	9,5	9,2	9,0
Іспанія	16,7	15,9	16,3	16,6	15,5	14,9	14,9	14,7	14,3	14,3
Україна	6,5	6,4	8,1	8,3	8,1	8,0	7,8	8,5	7,9	8,0
Загальний внесок сфери подорожей і туризму в зайнятість,%										
США	9,8	9,8	10,4	10,7	10,9	10,9	11,0	10,6	10,4	10,4
Китай	7,3	7,3	7,7	8,3	8,7	8,6	8,1	8,0	7,7	8,2
Японія	7,4	7,3	7,0	7,0	7,3	7,4	7,0	7,2	7,0	7,1
Франція	12,6	12	12,2	11,6	11,5	11,2	11	10,8	10,3	10,1
Іспанія	14,1	13,4	14	14,4	13,4	12,8	12,9	13,3	12,6	12,6
Україна	5,7	5,6	7,2	7,3	7,2	7,1	7,0	7,5	7,0	7,1

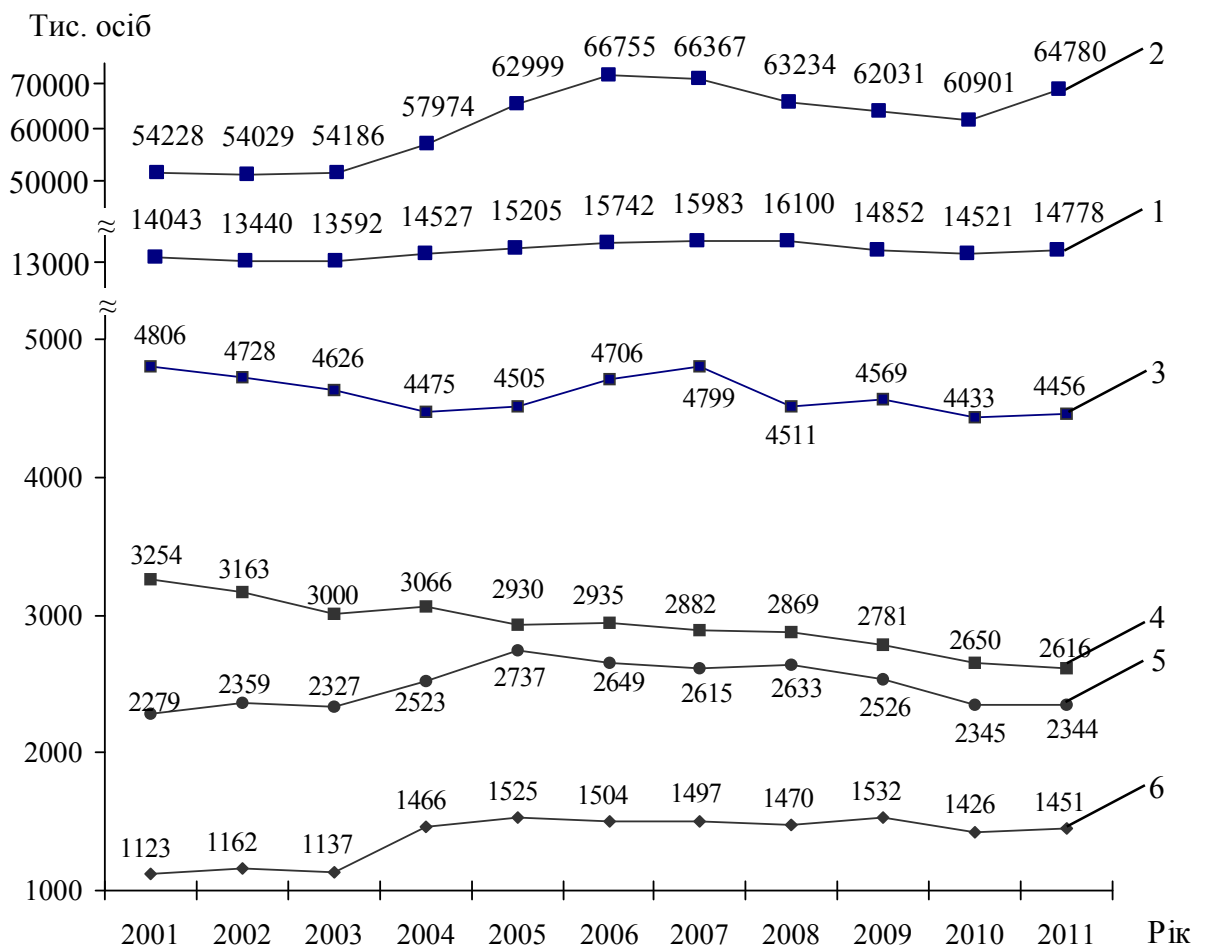

Рис. 2. Загальний внесок сфери подорожей і туризму в зайнятість серед провідних країн світу та України в 2001 – 2011 рр.: 1 – США; 2 – Китай; 3 – Японія; 4 – Франція; 5 – Іспанія; 6 – Україна

Серед представлених у табл. 1 провідних країн світу за показником загального внеску сфери подорожей і туризму в ВВП лідирують зі значним відривом Іспанія – 14,3%; Франція – 9,0% та США – 8,7%. Питома вага туристичної галузі України в ВВП становить 8,0%, поступаючись Китаю (8,5%) та випереджаючи Японію (6,8%).

За показником загального внеску сфери подорожей і туризму в зайнятість лідерство також належить Іспанії – 12,6%; США – 10,4% та Франції – 10,1%. На третьому місці опинився Китай – 8,2%. Питома вага туристичної галузі України в загальній кількості зайнятого населення становить 7,1%.

Такі результати в основному пов'язані із чисельністю населення різних країн світу та масштабами туристичного бізнесу в них.

На рис. 3 представлено обсяг експорту, що здійснюється приїжджими туристами, серед провідних країн світу та України в 2001 – 2011 рр.

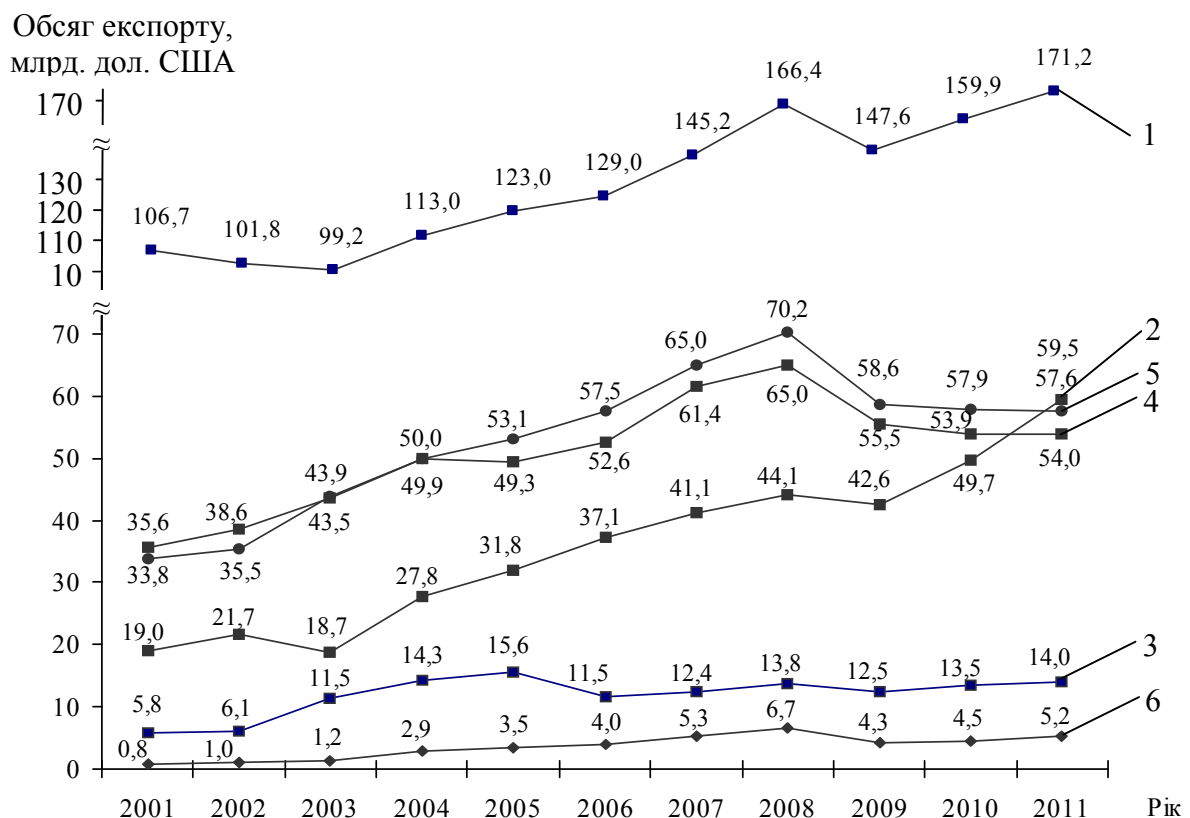

Рис. 3. Обсяг експорту (підсумкова вартість вивезених товарів), який здійснюють приїжджі серед країн світу та України в 2001 – 2011 рр.: 1 – США; 2 – Китай; 3 – Японія; 4 – Франція; 5 – Іспанія; 6 – Україна

З рис. 3 видно, що лідером за обсягом експорту (підсумкова вартість вивезених товарів туристами) є США – 171,2 млрд. дол. Упродовж до 2011 р. за

2-3-тє місце сперечалися Іспанія (57,9 млрд. дол.) та Франція (53,9 млрд. дол.), які потім поступилися Китаю, обсяг експорту якого досяг 59,6 млрд. дол. У 2011 р. обсяг товарів, що вивезли туристи з Японії, дорівнював 14,0 млрд. дол., або у 3,9 рази менше ніж у Франції. Україна суттєво відстає від країн-лідерів, але обсяг її експорту зріс у досліджуваній період у 6,5 рази.

Слід також зазначити що серед наведених на рис. 3 країн світу найбільшу питому вагу експорту, що здійснювали приїжджі туристи в загальному обсязі експорту, мали три країни: Іспанія - 15,4%; США – 8,4%; Франції – 8,1%. Для порівняння в Україні – 7,1%. У декілька разів була нижчою питому вага у Китаї (2,8%) та Японії (1,5%).

Розглянемо внутрішні витрати на подорожі та туризм в провідних країнах світу та Україні (рис. 4).

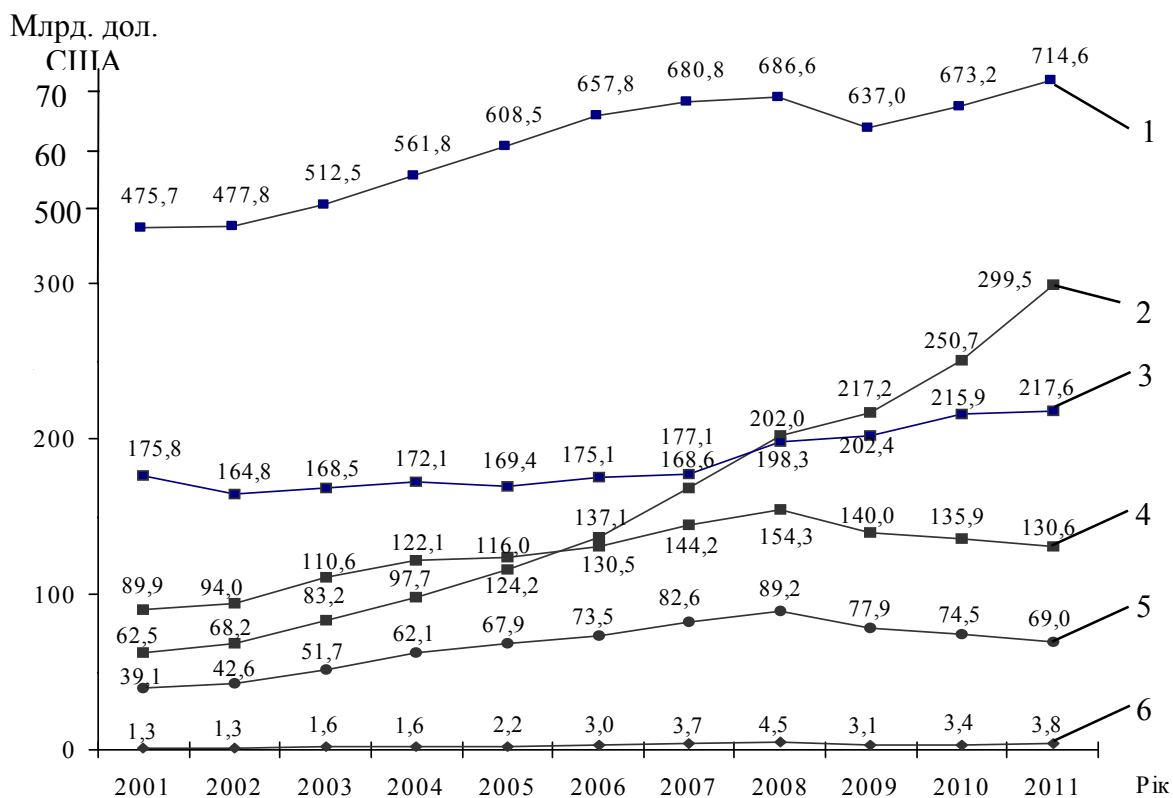

Рис.4. Внутрішні видатки на подорожі та туризм серед провідних країн світу та України в 2001 – 2011 рр.: 1 – США; 2 – Китай; 3 – Японія; 4 – Франція; 5 – Іспанія; 6 – Україна

Дані рис. 4 свідчать про суттєвий відрив США від інших країн світу, обсяг внутрішніх видатків на подорожі та туризм яких у 2011 р. сягнув 714,6 млрд дол. Упродовж 2008 – 2011 рр. значне збільшення обсягів внутрішніх видатків на подорожі та туризм демонструє Китай, які зросли за останні чотири

роки у 1,5 рази. Також високий рівень внутрішніх видатків на подорожі та туризм був у Японії, який збільшився за аналогічний період з 175,8 до 217,6 млрд дол., або на 123,0%. Майже на порядок нижче у 2011 р. витрачалося грошей на туризм у Франції – 130,6 млрд дол. та Іспанії – 69,0 млрд дол. Українська туристична галузь за цим показником суттєво поступається провідним країнам світу. Ці ж країни світу також мають досить високу питому вагу внутрішніх видатків на подорожі та туризм в обсязі ВВП, яка коливається у межах 4,2 – 6,0%. В Україні цей показник у 2007 – 2011 рр. не перевищував 2,5%.

Нарис. 5 наведено дані щодо обсягів капітальних інвестицій в провідних країнах світу та Україні.

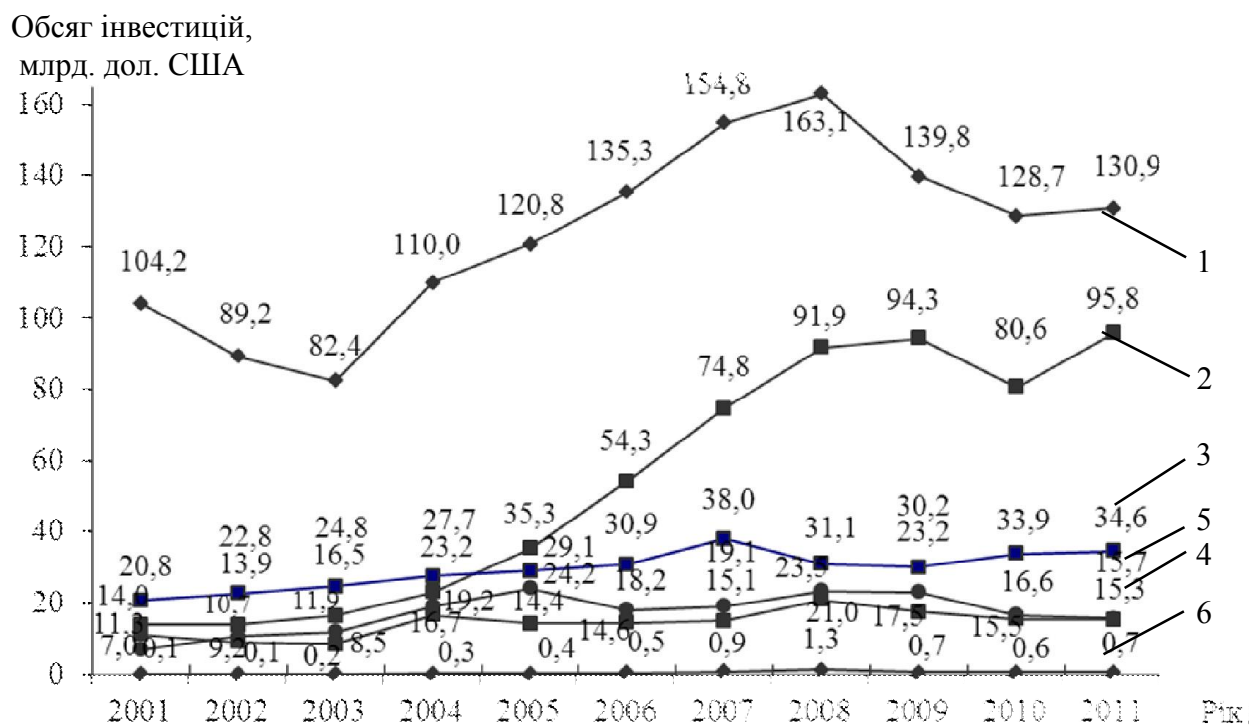

Рис. 5. Обсяг інвестицій в сферу подорожей та туризму серед провідних країн світу та України в 2001 – 2011 рр.: 1 – США; 2 – Китай; 3 – Японія; 4 – Франція; 5 – Іспанія; 6 – Україна

З рис. 5 видно, що лідером за обсягами інвестицій в сферу подорожей та туризму серед провідних країн світу є США, але упродовж 2008 – 2011 рр. намітилася тенденція до їх зменшення у цій країні з 163,1 до 130,9 млрд дол., або на 20%. І, навпаки, упродовж 2005 – 2011 рр. спостерігається різке збільшення обсягів інвестицій в туристичну галузь Китаю (з 35,3 у 2005 р. до 95,8 млрд дол. у 2011 р., або у 2,7 рази). Обсяг інвестицій в туристичну галузь в Японії упродовж 2007 – 2011 рр. коливався у межах 30,2 - 38,0 млрд дол., що

дозволило цій країні зайняти третю сходинку. Майже на однаковому рівні знаходяться інвестиції в туристичну галузь Іспанії та Франції. Україна суттєво відстає за обсягами інвестицій в туристичну галузь від провідних країн світу, які склали 0,7 млрд. дол. у 2011 р.

Наведені вище провідні країни також мають досить високу питому інвестицій в сферу подорожей та туризму в загальному обсязі капітальних інвестицій, яка коливається за досліджуваній період таким чином: в США (від 5 до 6,1%); у Китаї (від 2,6 до 5,4%); у Японії (від 2,0 до 3,7%); у Франції (від 2,9 до 4,3%); в Іспанії (від 4,9 до 7,2%), а в Україні, для порівняння, від 1,7 до 3,0%.

Дещо інша картина тенденцій сучасного розвитку туризму спостерігається в опублікованих рейтингах WTTC, де розглядаються ТОП-10 країн-лідерів за такими 9-ма показниками:прямий внесок сфери подорожей і туризму в ВВП; загальний внесок сфери подорожей і туризму в ВВП;прямий внесок сфери подорожей і туризму в зайнятість; загальний внесок сфери подорожей і туризму в зайнятість;обсяг експорту (підсумкова вартість вивезених товарів), що здійснюється приїжджими;внутрішні витрати на подорожі та туризм;витрати на подорожі та туризм у вільний час (з метою відпочинку);витрати на ділові подорожі та туризм;інвестиції в сферу подорожей і туризму.

Так, у табл. 2 наведені п'ять країн-лідерів у сфері подорожей та туризму за показниками WTTC.

Таблиця 2

ТОП-5 країн-лідерів у сфері подорожей та туризму за показниками WTTC [1]

Показник «Загальний внесок сфери подорожей і туризму в ВВП»			Показник «Загальний внесок сфери подорожей і туризму в зайнятість»		
Ранг	Країна	Питома вага в ВВП, %	Ранг	Країна	Питома вага в загальному обсязі зайнятих %
1	Макао	81,1	1	Макао	78,0
2	Антигуа і Барбуда	74,2	2	Аруба	75,5
3	Аруба	73,1	3	Антигуа и Барбуда	69,0
4	Мальдіви	70,5	4	Ангілья	65,8
5	Ангілья	64,4	5	Британські Віргінські острови	65,6
Показник «Внутрішні витрати на подорожі та туризм»			Показник «Обсяг експорту (підсумкова вартість вивезених товарів), що здійснюється приїжджими»		

Ранг	Країна	Питома вага в ВВП, %	Ранг	Країна	Питома вага в загальному обсязі експорту, %
1	Мексика	7,7	1	Ангілья	88,0
2	Нова Зеландія	7,7	2	Вануату	78,1
3	Багами	7,1	3	Мальдіви	72,6
4	Кирибати	7,0	4	Макао	70,4
5	Гондурас	6,8	5	Антигуа и Барбуда	68,5
Показник «Витрати на ділові подорожі та туризм»			Показник «Витрати на подорожі та туризм у вільний час (з метою відпочинку)»		
Ранг	Країна	Питома вага в ВВП, %	Ранг	Країна	Питома вага в ВВП, %
1	Вануату	18,9	1	Макао	35,1
2	Маврикій	5,8	2	Мальдіви	28,9
3	Мали	4,1	3	Ангілья	22,2
4	Кирибати	3,9	4	Аруба	21,0
5	Малайзія	3,9	5	Багами	20,9
Показник «Інвестиції в сферу подорожей і туризму»					
Ранг	Країна	Питома вага в капітальних інвестиціях, %			
1	Макао	47,2			
2	Британські Віргінські острова	38,8			
3	Сейшельські острова	38,2			
4	Американські Віргінські о-ви	35,5			
5	Чорногорія	33,4			

З даних табл. 2 випливає, що за показником загального внеску сфери подорожей і туризму в ВВП лідерами у світі є такі країни як: Макао (81,1%); Антигуа и Барбуда (74,2%); Аруба (73,1%); Мальдіви (70,5%) та Ангілья (64,4%).

За показником загального внеску сфери подорожей і туризму в зайнятість у світі лідирували такі країни: Макао (78,0%); Аруба(75,5%); Антигуа и Барбуда (69,0%); Ангілья (65,8%) та Британські Віргінські острови(65,6%).

За показником внутрішніх витрат на подорожі та туризм (питома вага в ВВП) лідерами у світі є такі країни як: Мексика (7,7%); Нова Зеландія (7,7%); Багами(7,1%); Кірибаті (7,0%) та Гондурас (6,8%).

За показником обсягу експорту, що здійснюється приїжджими (питома вага в загальному обсязі експорту) країнами-лідерами виявилися Ангілья (88,0%); Вануату (78,1%); Мальдіви(72,6%); Макао (70,4%) та Антигуа і Барбуда (68,5%).

Найбільша питома вага витрат на ділові подорожі та туризм в ВВП країни

виявилася у Вануату (18,9%); Маврикій (5,8%); Малі(4,1%); Кірибаті(3,9%) та Малайзія (3,9%).

Найбільша питома вага витрат на подорожі та туризм у вільний час в ВВП була у таких країн, як: Макао (35,1%); Мальдіви (28,9%); Ангілья (22,2%); Аруба (21,0%) та Багами (20,9%).

За показником питомої ваги інвестицій в сферу подорожей і туризму в капітальних інвестиціях країни лідерами виявилися Макао (47,2%); Британські Віргінські острови (38,8%); Сейшельські острови (38,2%); Американські Віргінські острови (35,5%); Чорногорія (33,4%) та Мальдіви (33,0%).

Таким чином можна зробити висновок про те, що найкращих результатів за наведеними вище показниками спромоглися далеко не високо розвинуті країни, а навпаки, країни що розвиваються. Виключення становить лише острівні країни в які вкладаються дуже суттєві зарубіжні капітали.

Далі розглянемо більш детально позиції країн найближчих конкурентів України у рейтингах, що публікує WTTC.

Кожна країна світу за розрахунками WTTC має власний рейтинг за згаданими вище основними показниками (рис. 6).

Дані рис. 6 свідчать, що за першими шістьма показниками у рейтингах Україна посіла 65-е, 55-е, 36-е, 26-е, 68-е та 48-е місця відповідно.

За рейтингами реального зростання (на рік) прямого та загального внеску СПТ в зайнятість Україна суттєво відставала від інших країн світу (зайнявши 174-е місце), серед яких Білорусь (169-е); Чеська Республіка (172-е місце) та Болгарія (180-е).

Всесвітньою радою з подорожей та туризму (WTTC) [1] були опубліковані оцінки і прогнози розвитку туристичної галузі в Україні, а також в Європі та світі в цілому (табл. 3).

Згідно з даними табл. 3 за прогнозом WTTC в Україні у 2021 р. очікується зростання ділових витрат у сфері подорожей та туризму на рівні 7,8%, а також внутрішніх витрат на подорожі та туризм (5,6%); обсягу експорту (5,2%); прямого та загального внеску сфери подорожей та туризму у ВВП (5,0%) та видатків на дозвілля (4,1%).

Місце в рейтингу

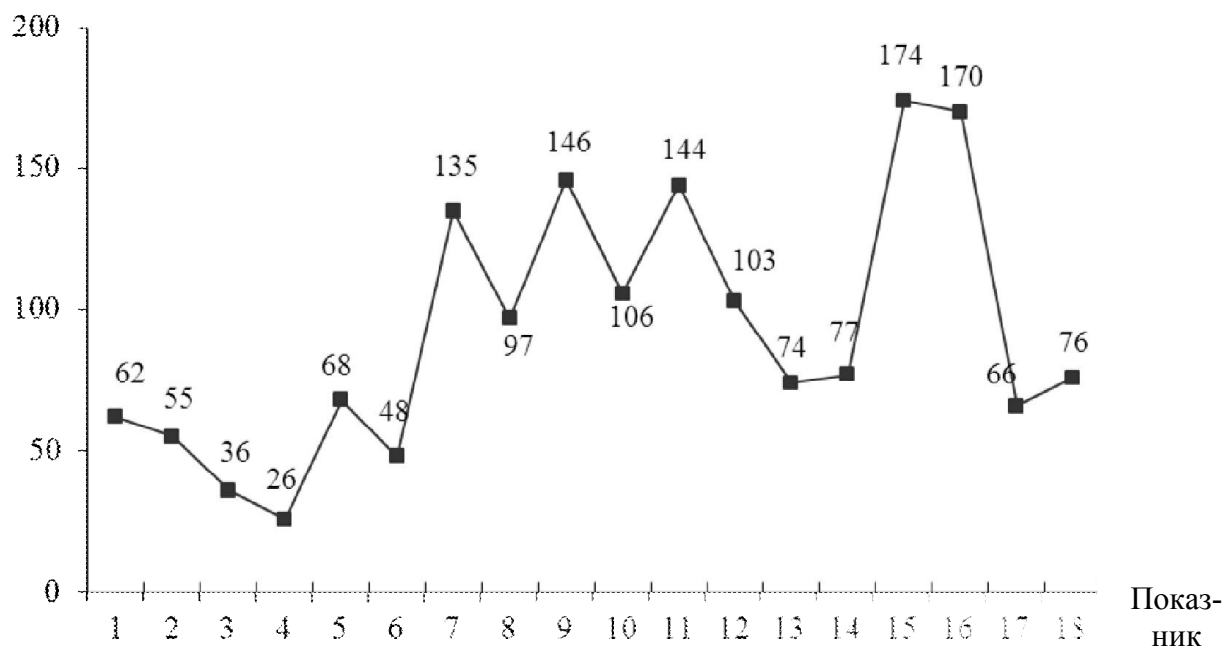

Рис. 6. Україна та її конкуренти у рейтингах WTTC за основними показниками внеску сфери подорожей і туризму (СПТ):

1 - прямий внесок СПТ у ВВП; 2 - загальний внесок СПТ у ВВП; 3 - прямий внесок СПТ в зайнятість; 4 - загальний внесок СПТ в зайнятість; 5 - обсяг інвестицій в СПТ; 6 - обсяг експорту, який здійснюється приїжджими; 7 - питома вага прямого внеску СПТ у ВВП; 8 - питома вага загального внеску СПТ у ВВП; 9 - питома вага прямого внеску СПТ в зайнятість; 10 - питома вага загального внеску СПТ в зайнятість; 11 - питома вага інвестицій в СПТ в загальному обсязі капітальних інвестицій в країну; 12 - питома вага обсягу експорту, який здійснюється приїжджими в загальному обсязі експорту країни; 13 - реальне зростання прямого внеску СПТ у ВВП; 14 - реальне зростання загального внеску СПТ у ВВП; 15 - реальне зростання прямого внеску СПТ в зайнятість; 16 - реальне зростання загального вкладу СПТ в зайнятість; 17 - реальне зростання обсягу інвестицій в СПТ; 18 - реальне зростання обсягу експорту, який здійснюється приїжджими

Таблиця 3

Оцінки й прогнози розвитку туристичної галузі в Україні,
Європі й світі в 2011 – 2021 рр. [1]

Показник	Україна					
	2011 р.			2021 р.		
	Млрдгрн ¹	Питома вага, %	Реальний ріст, % ²	Млрдгрн ¹	Питома вага, %	Реальний ріст, % ³
1	2	3	4	5	6	7
Прямий внесок у ВВП	25,1	2,1	5,9	41,1	2,0	5,0
Загальний внесок у ВВП	96,5	8,1	5,9	156,6	7,5	5,0

Прямий внесок у зайнятість ⁴	371	1,8	1,9	358	1,8	-0,4
Загальний внесок у зайнятість ⁴	1 451,0	7,1	1,7	1,369	6,8	-0,6
Обсяг експорту (підсумкова вартість вивезених товарів), здійснюваний	42,3	7,1	7,2	70,3	5,5	5,2
Внутрішні видатки	31,2	2,6	4,7	53,9	2,6	5,6
Видатки на дозвілля	51,4	4,3	4,8	76,7	3,7	4,1
Ділові видатки	23,6	2,0	9,1	50,1	2,4	7,8
Капітальні інвестиції	5,7	2,9	6,3	9,6	2,7	5,4
Європа						
Прямий внесок у ВВП	554,5	2,8	2,7	748,2	2,9	3,0
Загальний внесок у ВВП	1 535,3	7,7	1,8	1 999,9	7,8	2,6
Прямий внесок у зайнятість ⁴	9,709	2,6	1,3	11,153	3,0	1,4
Загальний внесок у зайнятість ⁴	28,058	7,7	0,3	30,338	8,1	0,8
Обсяг експорту (підсумкова вартість вивезених товарів), здійснюваний	487,2	6,0	5,9	683,1	5,0	3,4
приїжджими						
Внутрішні видатки	654,2	3,3	0,7	879,8	3,4	2,9
Видатки на дозвілля	914,1	4,6	2,6	1 246,0	4,8	3,1
Ділові видатки	249,0	1,2	3,8	342,6	1,3	3,2
Капітальні інвестиції	144,1	3,8	4,6	214,2	3,9	3,9
Світ						
Прямий внесок у ВВП	1 850	2,8	4,5	2 861	2,9	4,2
Загальний внесок у ВВП	5 991,9	9,1	3,9	9,226,9	9,6	4,2
Прямий внесок у зайнятість ⁴	99,048	3,4	3,0	120,427	3,6	2,0
Загальний внесок у зайнятість ⁴	258 592	8,8	3,2	323,826	9,7	2,3
Обсяг експорту (підсумкова вартість вивезених товарів), здійснюваний	1,163	5,7	5,5	1,789	4,7	4,3
приїжджими						
Внутрішні видатки	2,637	4,0	3,8	4,128	4,3	4,3
Видатки на дозвілля	2,963	4,5	3,8	4,604	4,7	4,3
Ділові видатки	899	1,4	6,1	1,402	1,5	4,3
Капітальні інвестиції	651	4,5	4,6	1,124	4,6	5,4

¹ – постійні ціни й курси обміну валют; ² – реальний ріст із урахуванням інфляції; ³ – перелічуваний на річній основі реальний ріст із урахуванням інфляції в 2011 - 2021 рр.; ⁴ – робочі місяці (тис.)

На рис. 7 наведено прямий внесок сфери подорожей і туризму в ВВП в розрізі витрат в Україні, Європі та світі в 2011 р.

З рис. 7 видно, що різниця між видатками на відпочинок та діловими видатками була суттєвою як в Україні, так і в Європі та світі. В Україні у 2011 р. витрати, пов'язані з діловими подорожами (поїздками) склали лише 4,6% від загальних витрат у сфері подорожей та туризму, у той час як в Європі та світі цей показник наближався до 25%.

На рис. 8 подана структура витрат серед приїжджих туристів та внутрішніх витрат у сфері подорожей та туризму. Дані рис. 8 свідчать про перевагу у витратах в сфері подорожей та туризму серед приїжджих туристів

над внутрішніми витратами в Україні на 7,0%, і, навпаки, про перевагу внутрішніх витрат над витратами приїжджих туристів у світі (на 41,0%) та в Європі (на 17,2%).

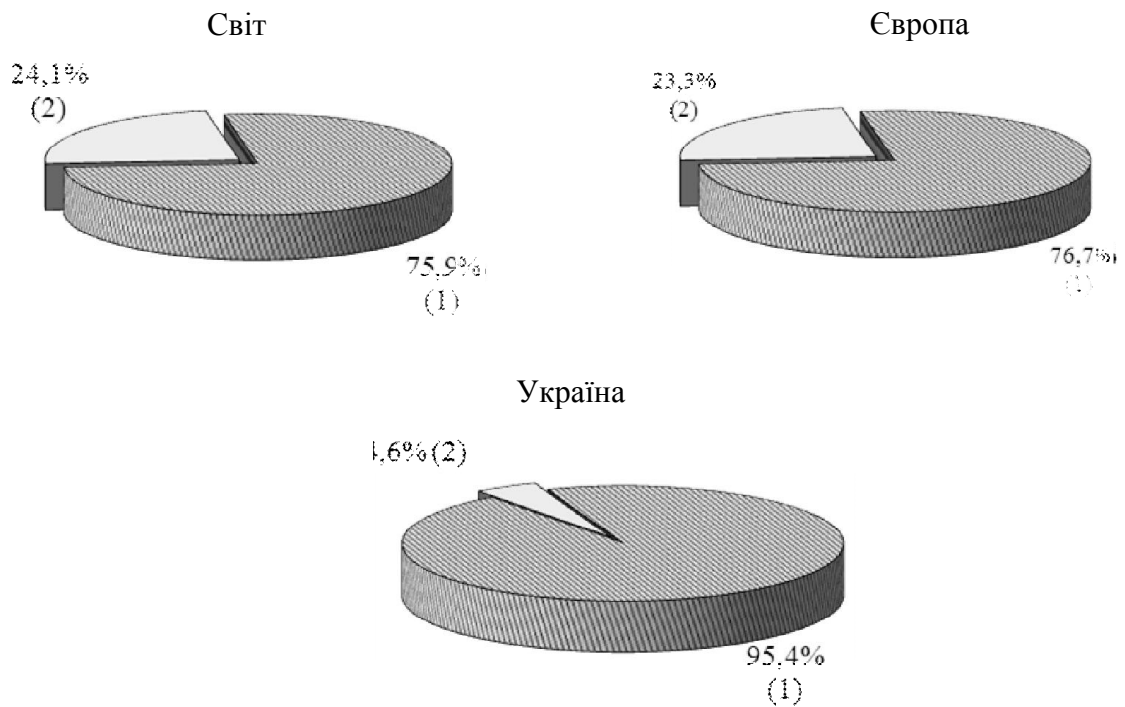

Рис. 7. Прямий внесок сфери подорожей і туризму в ВВП в розрізі витрат в 2011 р. [1]: 1 – витрати на дозвілля; 2 – ділові витрати

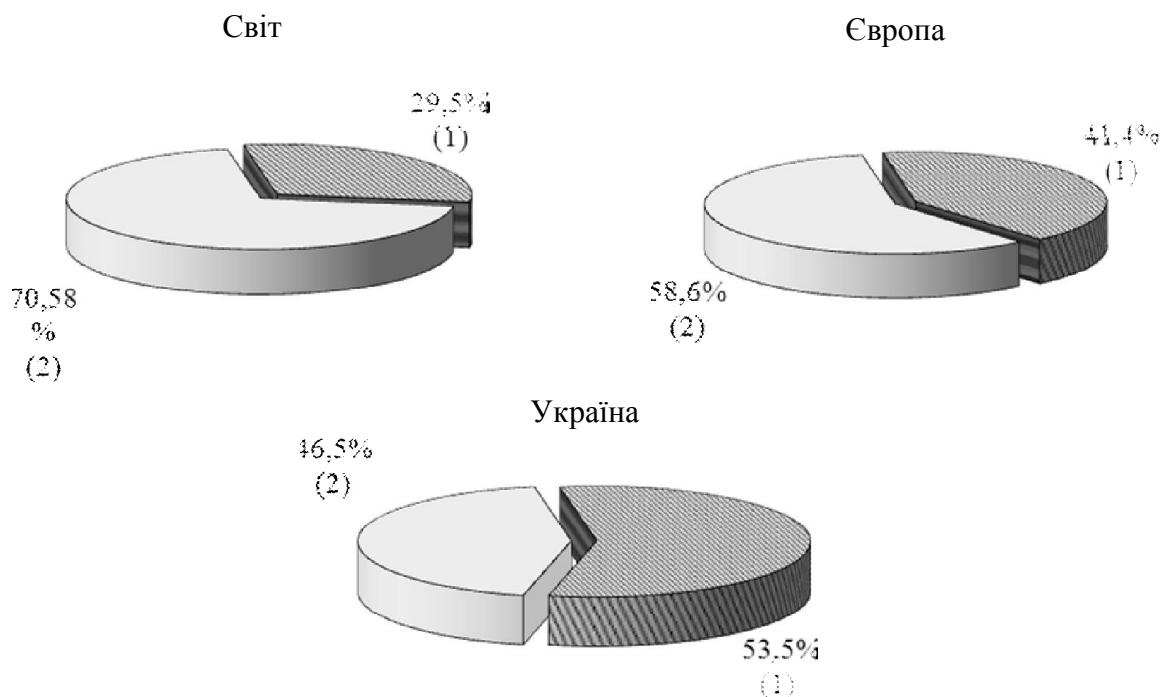

Рис. 8. Прямий внесок сфери подорожей і туризму в ВВП в розрізі витрат в 2011 р. [1]: 1 – витрати приїжджих туристів; 2 – внутрішні витрати

Висновки. Таким чином, проведений аналіз останніх тенденцій розвитку світової туристичної галузі дозволяє стверджувати, що беззаперечними лідерами в ній серед провідних країн світу є такі, як США, Китай, Японія, Франція та Іспанія. За більшістю показників Всесвітньої ради з подорожей та туризму, туристична галузь України значно поступається цим країнам та має невисокі темпи розвитку індустрії туризму.

Література

1. Офіційний сайт Всесвітньої ради з подорожей та туризму (TheWorldTravel&TourismCouncil(WTTC))[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wttc.org>.